

DISTILLERIA PALMA v. KOMISSIO

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN
TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

19 päivänä toukokuuta 2004*

Asiassa T-154/01,

Distilleria F. Palma SpA, selvitystilassa, kotipaikka Napoli (Italia), edustajanaan
asianajaja F. Caruso,

kantajana,

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään L. Visaggio ja C. Cattabriga,
avustajanaan asianajaja A. Dal Ferro, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana,

* Oikeudenkäyntikieli: Italia.

jossa kantaja vaatii EY 235 artiklan ja EY 288 artiklan toisen kohdan nojalla korvausta vahingosta, jonka väitetään aiheutuneen komission lainvastaiseksi väitetystä toiminnasta, sellaisena kuin se ilmenee kyseisen toimielimen Italian viranomaisille 11.11.1996 osoittamasta kirjeestä,

**EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN
OIKEUSASTEEN TUOMIOSTUIN (toinen jaosto),**

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J. Pirrung sekä tuomarit A. W. H. Meij ja N. J. Forwood,

kirjaaja: johtava hallintovirkamies J. Palacio González,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 17.12.2003 pidetyssä istunnossa esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Asiaa koskevat oikeussäännöt ja tosiseikat

- 1 Erityisen tarjouskilpailun avaamisesta interventioelinten hallussaan pitämän viininvalmistuksesta peräisin olevan alkoholin käyttämiseksi polttoainealalla yhteisön

sisällä 26.11.1990 annetulla asetuksella (ETY) N:o 3390/90 (EYVL L 327, s. 21) komissio on avannut tarjouskilpailumenettelyn nro 8/90 EY myydäkseen 1,6 miljoonaa hehtolitraa alkoholia, joka on jaettu viiteen 320 000 hehtolitran erään ja joka on peräisin viinin yhteisestä markkinajärjestelystä 16 päivänä maaliskuuta 1987 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 822/87 35, 36 ja 39 artiklassa tarkoitetuista tislauksista (EYVL L 84, s. 1; jäljempänä tarjouskilpailu).

- 2 Asetuksen N:o 3390/90 1 artiklassa säädetään erityisesti, että tarjouskilpailussa myytävä alkoholi on tarkoitettu käytettäväksi polttoainealalla yhteisössä.
- 3 Asetuksen N:o 3390/90 3 artiklassa säädetään, että myynnin on tapahduttava neuvoston asetuksen N:o 822/87 35, 36 ja 39 artiklassa tarkoitetuilla tislauksilla saatujen ja interventioelinten hallussaan pitämien alkoholien myyntiä koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 21 päivänä kesäkuuta 1989 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 1780/89 (EYVL L 178, s. 1) säännösten mukaisesti.
- 4 Asetuksen N:o 3390/90 4 artiklassa säädetään, että tarjouskilpailun erityisehdot esitetään erityisessä tarjouskilpailuilmoituksessa nro 8/90 EY (EYVL C 296, s. 14; jäljempänä tarjouskilpailuilmoitus).
- 5 Asetuksen N:o 1780/89, sellaisena kuin se on useaan kertaan ja erityisesti 26.11.1990 annetulla komission asetuksella (ETY) N:o 3391/90 (EYVL L 3237, s. 23) muutettuna, 24 artiklan 2 kohdassa säädetään, että tarjouskilpailun voittajan on

esitettävä sen jäsenvaltion interventioelimelle, jossa tarjouskilpailun voittajalla on päätoimipiste, todisteet siitä, että hän on antanut suoritustakuun, jonka tarkoituksena on taata tarjouskilpailulla myydyin alkoholin käyttö tarjouskilpailuilmoituksessa esitettyihin tarkoituksiin.

- 6 Asetuksen N:o 1780/89, sellaisena kuin se oli voimassa tarjouskilpailua avattaessa, 28 artiklan 4 kohdan ja tarjouskilpailuilmoituksen X kohdan mukaan tarjouskilpailulla myyty alkoholi on käytettävä vuoden määräajassa, joka lasketaan kutakin alkoholierää koskevan viimeisen siirron päivästä.
- 7 Asetuksen N:o 1780/89 30 artiklan 1 kohdan e alakohdassa, johon viitataan tarjouskilpailuilmoituksen I 5 kohdan c alakohdassa, säädetään, että jotta tarjous voitaisiin ottaa huomioon, sen on oltava kirjallinen ja sisällettävä tarjouksen tekijän sitoumus noudattaa kaikkia kyseistä tarjouskilpailua koskevia säännöksiä.
- 8 Distilleria F. Palma SpA:n (jäljempänä Palma, nykyisin Fallimento Distilleria F. Palma SpA (Distilleria F. Palma, selvitystilassa); jäljempänä kantaja) tekemä tarjous — kolme ecua hehtolitralta 100 tilavuusprosentin alkoholia — johti siihen, että erityisessä tarjouskilpailussa nro 8/90 EY myytäväksi saatettu alkoholimäärä myönnettiin sille tammikuussa 1991.
- 9 Tämän tarjouskilpailun yhteydessä Palma asetti pankkitakauksen San Paolo di Torino -nimiseen pankkiin toimivaltaisen interventioelimen eli Azienda di Stato per gli interventi nel mercato agricolo (maatalousmarkkinoiden interventioita hoitava valtion virasto; jäljempänä AIMA) hyväksi.

- 10 Palma kohtasi joukon vaikeuksia tarjouskilpailulla myydyn alkoholin haltuun ottamisessa ja myynnissä, ja se ilmoitti tästä komissiolle. Komissio antoi erityisesti nämä vaikeudet huomioon ottaen 30.9.1993 asetuksen (ETY) N:o 2710/93 viininvalmistuksesta peräisin olevien ja interventioelinten hallussaan pitämien alkoholien käyttöä varten tapahtuvasta erityisellä tarjouskilpailulla myynnistä polttoainealalla yhteisössä (EYVL L 245, p. 131).
- 11 Asetuksen N:o 2710/93 6 artiklalla komissio kumosi erityisen tarjouskilpailun nro 8/90 EY osittain niiden alkoholierien osalta, joita Palma ei ollut ottanut haltuun ja joita oli kolme viidestä tarjouskilpailulla myydyistä erästä. Näihin kolmeen erään liittyvä suoritustakuu vapautettiin.
- 12 Asetuksen N:o 2710/93 2 artiklan mukaan erityisen tarjouskilpailun nro 8/90 EY kaksi ensimmäistä alkoholierää (eli 640 000 hehtolitraa) oli käytettävä 1.10.1995 mennessä, jollei satu ylivoimaista estettä.
- 13 Asetuksen N:o 2710/93 3 artiklassa säädetään, että interventioelin vapauttaa kyseisen tarjouskilpailun kahteen ensimmäiseen erään liittyvän suoritustakuun, kun kahden ensimmäisen erän alkoholi on kokonaisuudessaan käytetty polttoainealalla yhteisössä.
- 14 Palma on asetuksen N:o 2710/93 antamisesta huolimatta ollut sellaisten tapahtumien kohteena, jotka kantajan mukaan aiheuttivat merkittäviä esteitä sen sitoumusten täyttämiseksi.

- 15 Palma pyysi 18.9.1995 päivätyllä kirjeellään komissiota myöntämään sille uuden pidennyksen määräaikaan, joka on asetettu asetuksen N:o 2710/93 2 artiklassa alkoholin käyttämistä varten. Kyseisessä kirjeessä Palma vetoaa seikkoihin, joiden se väittää muodostavan ylivoimaisen esteen ja jotka ovat estäneet sitä täyttämästä täysin sitoumuksiaan asetetussa määräajassa.
- 16 Palma esitti 27.11.1995 päivätyllä kirjeellään uudelleen pyyntönsä, että mainittua määräaika, joka oli päättynyt 1.10.1995, jatkettaisiin.
- 17 Komissio ilmoitti 19.12.1995 päivätyllä kirjeellä Palmalle, että se ottaa lyhyen ajan kuluessa kantaa alkoholin käyttöä koskevan määräajan mahdolliseen pidennykseen.
- 18 Palma lähetti komissiolle vielä kaksi kirjettä, jotka oli päivätty 19.12.1995 ja 5.1.1996 ja joissa se pyysi lupaa hävittää vielä käyttämättömän alkoholin. Tämä pyyntö koski siis 34 000 hehtolitrin alkoholimäärää.
- 19 Asetuksen N:o 2710/93 muuttamisesta 7.3.1996 annetulla komission asetuksella (EY) N:o 416/96 (EYVL L 59, s. 5) jo haltuun otettujen erien käyttämiseksi asetettua määräaika on siirretty uudestaan. Asetuksen N:o 2710/93, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 416/96, 3 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Poiketen siitä, mitä asetuksen (ETY) N:o 2220/85 23 artiklassa säädetään, ja jollei satu ylivoimaista estettä, 2 artiklassa tarkoitetun [1.10.1995 päättyvän] määräajan

ylittyessä suoritustakuu, jonka suuruus on 90 ecua hehtolitralta 100 tilavuusprosentin alkoholia, menetetään:

- a) 15 prosenttiin asti kaikissa tapauksissa

- b) 50 prosenttiin asti 15 prosentin vähennyksen jälkeen jäävästä määrästä, kun tässä artiklassa tarkoitettu käyttö ei tapahdu ennen 30 päivää kesäkuuta 1996.

Vakuus menetetään kokonaisuudessaan, jos 31 päivän joulukuuta 1996 määräaika ylitetään.”

20 AIMA kehotti 23.4.1996 päivätyllä kirjeellään Palmaa suorittamaan sille 3 164 220 870 Italian liiran (ITL) suuruisen summan (eli 1 634 183,70 euroa), jonka väitettiin vastaavan 15:tä prosenttia suoritustakuusta, ja perusteena tälle oli se, ettei tarjouskilpailun kahden ensimmäisen erän alkoholia ollut 1.10.1995 kokonaisuudessaan käytetty yhteisön polttoainemarkkinoilla. Palma kiisti 3.6.1996 päivätyllä kirjeellään AIMA:n vaatimuksen laillisuuden.

21 Kyseisessä kirjeessä Palma toisti komissiolle myös pyyntönsä siitä, että se voisi hävittää vielä käyttämättömän alkoholin, ja se korosti, että tämä ratkaisu olisi soveltuvin alkoholin menekin takaamiseksi aiheuttamatta markkinahäiriöitä.

22 Komissio osoitti 11.11.1996 AIMA:lle kirjeen, jossa se totesi seuraavaa:

”Palma-tislaamon pyyntöä, joka koskee lupaa hävittää erityisen tarjouskilpailun nro 8/90 EY alkoholin jäljellä oleva määrä kyseessä olevan alkoholin laatuun liittyvien ongelmien takia, ei voida hyväksyä.

Komission asetuksen N:o 416/96 [takuun menettämiseen liittyviä] säännöksiä on sovellettava ankarasti.

— — Palmaa sitoo asianmukaista suoritusta koskeva velvollisuus, mikä merkitsee sitä, että alkoholi on käytettävä polttoainealalla tarjouskilpailuilmoituksessa asetettujen ehtojen mukaisesti, ja sitä, että tällainen velvollisuus ei häviä takuun menettämisen myötä. Kansallisilla viranomaisilla on velvollisuus tarvittaessa pakkotäytäntöönpanoon turvautumalla valvoa kyseisen velvollisuuden noudattamista takuun menettämisen jälkeen. On ehdottomasti välttämätöntä ehkäistä tarjouskilpailulla myydyn alkoholin käyttäminen alalla, jota ei ole sallittu tarjouskilpailuilmoituksessa nro 8/90 [EY], kuten tislattujen alkoholijuomien alalla — —.”

23 AIMA lähetti tämän kirjeen Palmalle 3.2.1997.

24 Palma toisti 20.11.1996 päivätyssä kirjeessään AIMA:n vaatimusta koskevan arvostelunsa ja ehdotti vielä käyttämättömän alkoholin antamista AIMA:n käyttöön ilmaiseksi.

- 25 AIMA antoi Palmalle määräyksen, jonka mukaan sen oli suoritettava vakuuden määrä kokonaisuudessaan AIMA:lle. Palma riitautti kyseisen maksumääräyksen kansallisissa tuomioistuimissa.
- 26 Palma asetettiin konkurssiin 9.7.1999.

Oikeudenkäyntimenettely

- 27 Kantaja nosti nyt käsiteltävänä olevan kanteen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 9.7.2001 jättämällä kennekirjelmällä.
- 28 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin (toinen jaosto) päätti esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella aloittaa suullisen käsittelyn ja esitti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 64 artiklan mukaisena prosessinjohtotoimena asianosaisille kirjallisia kysymyksiä kehottaen näitä vastaamaan niihin istunnossa.
- 29 Asianosaiset esittivät suulliset lausumansa sekä vastauksensa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin suullisiin ja kirjallisiin kysymyksiin 17.12.2003 pidetyssä istunnossa.

Asianosaisten vaatimukset

- 30 Kantaja vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— velvoittaa komission maksamaan sille korvauksen aiheutuneista vahingoista

— velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

31 Komissio vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— jättää kanteen tutkimatta tai hylkää sen perusteettomana

— velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Oikeudellinen arviointi

32 Esittämättä oikeudenkäyntiväitettä erillisellä asiakirjalla komissio kiistää kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytykset. Se vetoaa tältä osin kolmeen tutkimatta jättämistä koskevaan perusteeseen. Niistä ensimmäinen, johon on vedottu ensisijaisesti, koskee ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toimivallan puuttumista. Toinen koskee kanteen nostamista myöhässä ja kolmas ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 44 artiklan 1 kohdan c alakohdan noudattamatta jättämistä. Nämä kaksi jälkimmäistä väitettä on esitetty toissijaisesti.

33 Kantaja väittää, että sen kanne on otettava tutkittavaksi.

Tutkimatta jättämistä koskeva peruste, joka liittyy ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toimivallan puuttumiseen

Asianosaisten lausumat

- 34 Komissio korostaa, että riita-asia liittyy kokonaisuudessaan siihen objektiiviseen seikkaan, ettei Palma ole noudattanut täsmällistä velvollisuutta erityisen tarjouskilpailun nro 8/90 EY yhteydessä hankitun alkoholin käyttämiseen, ja tämän täyttämättä jättämisen seurauksiin. Komission mukaan nyt käsiteltävänä olevassa asiassa kyseessä oleva oikeussuhde on kuitenkin sopimusoikeudellinen. Näin ollen komission mahdollinen vahingonkorvausvastuu voi syntyä ainoastaan tämän sopimussuhteen perusteella. Tästä seuraa, että yhtäältä kanne perustuu virheellisesti EY 288 artiklan toiseen kohtaan ja toisaalta se ei kuulu yhteisöjen tuomioistuimille EY 240 artiklan perusteella tyhjentävästi myönnettyyn toimivaltaan (ks. vastaavasti asia T-44/96, *Oleifici Italiani v. komissio*, määräys 18.7.1997, Kok. 1997, s. II-1331, 38 kohta).
- 35 Kantaja väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on toimivaltainen tutkimaan sen kanteen sillä perusteella, että kanteen tarkoituksena on sopimussuhteen ulkopuolisen komission vastuun toteaminen. Tältä osin se korostaa, että toisin kuin komissio väittää, riidanalainen kysymys ei lainkaan koske Palman ja kyseisen toimielimen välillä olevaa sopimussuhdetta. Aiheutuneen vahingon syynä on tässä tapauksessa 11.11.1996 päivätty kirje, joka komission yksipuolisena toimena ei voi kuulua sopimussuhteen piiriin.
- 36 Lisäksi siltä osin kuin 11.11.1996 päivätty kirje koskee yhtäältä niiden Palman pyyntöjen hylkäämistä, jotka liittyvät jäljellä olevan alkoholin hävittämiseen, ja toisaalta tarjouskilpailun nro 8/90 EY yhteydessä asetetun takuun menettämispäätöstä, se on kantajan mukaan toimenpide, jolla on sitovia oikeusvaikutuksia, jotka voivat vaikuttaa Palman etuihin muuttaen sen oikeusasemaa selvästi (ks. vastaavasti asia T-64/89, *Automec v. komissio*, tuomio 10.7.1990, Kok. 1990, s. II-367, 42 kohta).

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 37 On katsottava, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toimivalta ratkaista nyt käsiteltävänä oleva asia riippuu vastauksesta siihen edeltävään kysymykseen, onko vastuu, joka yhteisölle komission arvostellun toiminnan johdosta mahdollisesti aiheutuu, sopimussuhteeseen perustuvaa vastuuta vai ei (ks. vastaavasti asia T-180/95, Nutria v. komissio, määräys 18.7.1997, Kok. 1997, s. II-1317, 28 kohta).
- 38 Tältä osin on ensinnäkin todettava, että sopimus sitoo kantajaa ja komissiota. Asetuksen N:o 1780/89 30 artiklan 1 kohdan e alakohdasta käy nimittäin ilmi, että tekemällä tarjouksen asetuksella N:o 3390/90 avatussa tarjouskilpailussa Palma on nimenomaisesti sitoutunut noudattamaan kaikkia tähän tarjouskilpailuun liittyviä säännöksiä. Palma on nämä ehdot huomioon ottaen tehnyt tarjouksen hinnalla kolme ecua hehtolitralla 100 tilavuusprosentin alkoholia 1,6 miljoonasta hehtolitrasta 100 tilavuusprosentin alkoholia, joka on saatettu myytäväksi tarjouskilpailun yhteydessä. Komissio on myytäväksi saatettua alkoholimäärää koskevan sopimuksen tehdessään hyväksynyt Palman ehdottoman hinnan ja kyseisen yrityksen sitoumukset. Näin ollen asetusten N:o 1780/89 ja N:o 3390/90 ja tarjouskilpailuilmoituksen asian kannalta merkityksellisistä säännöksistä sekä Palman tarjoamasta hinnasta on tullut nyt käsiteltävänä olevan asian kumpaakin asianosaista sitovan sopimuksen ehtoja sen johdosta, että Palma on tehnyt tarjouksen ja komissio on hyväksynyt sen (ks. vastaavasti asia T-186/96, Mutual Aid Administration Services v. komissio, määräys 3.10.1997, Kok. 1997, s. II-1633, 39 kohta ja asia T-134/01, Hans Fuchs v. komissio, tuomio 9.10.2002, Kok. 2002, s. II-3909, 53 kohta).
- 39 On vielä korostettava, että kyseistä sopimusta on muutettu sen tekemisen jälkeen. Komissio on nimittäin erityisesti Palman esittämien pyyntöjen johdosta antanut asetukset N:o 2710/93 ja N:o 416/96, joilla tarjouskilpailu kumotaan osittain ja joilla muutetaan tosiasiaa myydyin alkoholin käyttöä koskevia ehtoja sekä tähän alkoholiin liittyvän suoritustakuun vapauttamista koskevia ehtoja. Nämä muutokset ovat erottamaton osa sopimusta.

- 40 Seuraavaksi on tutkittava, koskevatko nyt käsiteltävänä olevan vahingonkorvauskanteen perustana olevat komission väitetyt laiminlyönnit velvollisuuksia, jotka kuuluvat komissiolle kyseisen sopimuksen nojalla (ks. vastaavasti em. asia Mutual Aid Administration Services v. komissio, määräyksen 40 kohta).
- 41 Kantajan tapahtuneiksi väittämiä laiminlyönnejä on kolme. Ensinnäkään komissio ei ole ottanut huomioon ylivoimaista estettä, joka vapauttaa Palman vastuusta, joka koskee sen omaa laiminlyöntiä, joka liittyy velvollisuuteen käyttää tosiasiasa myyty alkoholi tietyssä määräajassa. Tästä seuraa, että ylivoimaisen esteen vastuusta vapauttava vaikutus on jätetty huomioimatta. Toiseksi komissio on kieltäytynyt muuttamasta uudelleen tosiasiasa myydyin alkoholin käyttämistä koskevia ehtoja, mikä on suhteellisuusperiaatteen vastaista. Kolmanneksi komissio ei ole perustellut tätä kieltäytymistä, mikä on ristiriidassa kyseiselle toimielimelle EY 253 artiklan nojalla kuuluvan perusteluvollisuuden kanssa.
- 42 Mitä tulee ensinnäkin komission velvollisuuteen ottaa ylivoimainen este huomioon, on katsottava, että tämä velvollisuus sitoo komissiota sopimuksen nojalla. Kyseinen velvollisuus nimittäin seuraa sopimusmääräyksistä, joista on säädetty asetuksen N:o 2710/93 2 artiklassa sekä saman asetuksen 3 artiklassa, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 416/96. Näin ollen väitetty laiminlyönti, joka koskee velvollisuutta ottaa ylivoimainen este huomioon, kuuluu sopimussuhteen piiriin, ja sen perusteella voi mahdollisesti syntyä ainoastaan sopimukseen perustuva yhteisön vastuu.
- 43 Mitä tulee toiseksi komission väitettyyn velvollisuuteen suostua tosiasiasa myydyin alkoholin käyttämistä koskevien ehtojen muuttamiseen sillä perusteella, että suhteellisuusperiaate edellyttää näitä muutoksia, on katsottava, että kyseinen velvollisuus — vaikka oletettaisiin sen olevan olemassa — voi sitoa komissiota ainoastaan sopimuksen nojalla.

- 44 On totta, että EY 5 artiklan kolmannella kohdalla, jossa vahvistetaan suhteellisuusperiaate, säännellään kaikkia yhteisön toimintatapoja, olivatpa ne sopimussuhteeseen perustuvia tai eivät.
- 45 Pacta sunt servanda -periaatteen — joka on jokaisen oikeusjärjestyksen perusperiaate (asia C-162/96, Racke, tuomio 16.6.1998, Kok. 1998, s. I-3655, 49 kohta) — mukaisesti komission ja Palman välillä tehty sopimus on kuitenkin periaatteessa koskematon. Näin ollen komission mahdollinen velvollisuus hyväksyä yksi Palman ehdottamista sopimuksen muutoksista voi seurata ainoastaan sopimuksesta itseltään tai sopimussuhteita sääntelevistä yleisistä periaatteista, joihin suhteellisuusperiaate kuuluu. Mainitun sopimuksen muuttamista koskevan velvollisuuden väitetyä laiminlyönnin perusteella voi mahdollisesti syntyä ainoastaan sopimukseen perustuva yhteisön vastuu.
- 46 Mitä tulee lopuksi perusteluvelvollisuuteen, jota kantaja väittää jätetyn noudattamatta, riittää sen toteaminen, että tämä velvollisuus sitoo komissiota EY 253 artiklan nojalla. Se koskee kuitenkin ainoastaan kyseisen toimielimen yksipuolisia toimintatapoja. Se ei näin ollen velvoita komissiota sen sopimuksen nojalla, joka sitoo kyseisen toimielimen Palmaan. Tästä seuraa, että kyseisen velvollisuuden perusteella voi mahdollisesti syntyä ainoastaan sopimussuhteen ulkopuolinen yhteisön vastuu.
- 47 Edellä esitetystä seuraa, että perusteluvelvollisuuden väitettyä laiminlyöntiä lukuun ottamatta kantaja vetoaa vahingonkorvauskanteensa tueksi komission sopimuspe-

rusteisten velvollisuuksien laiminlyöntiin ja että nostettu kanne nojautuu siten sopimussuhteiseen perusteeseen (ks. vastaavasti em. asia Nutria v. komissio, määräyksen 36 kohta).

48 EY 225 ja EY 238 artiklan määräysten nojalla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimella on kuitenkin toimivalta ratkaista ensimmäisenä oikeusasteena luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden sen ratkaistaviksi saattamat sopimusoikeudelliset riidat ainoastaan välityslausekkeen nojalla, ja se puuttuu tässä tapauksessa.

49 Käsiteltävänä olevassa asiassa ei voida hyväksyä, että sitä, että kantaja on saattanut asian ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen käsiteltäväksi, voitaisiin pitää ilmauksena asianosaisten yhteisestä tahdosta antaa yhteisöjen tuomioistuimille toimivalta sopimusasiassa, koska komissio kiistää ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toimivallan.

50 EY 238 artiklassa tarkoitetun välityslausekkeen puuttuessa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei voi, silloin kun sen käsiteltäväksi on nyt esillä olevan asian tavoin saatettu EY 235 artiklan nojalla nostettu vahingonkorvauskanne, ratkaista asiaa siltä osin kuin se tosiasiallisesti koskee sopimukseen perustuvaa vahingonkorvausvaatimusta. Jollei näin olisi, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ulottaisi tuomiovaltansa koskemaan myös muita kuin sellaisia riitoja, joita sillä on sen toimivallalle rajat asettavan EY 240 artiklan nojalla oikeus käsitellä, sillä tässä määräyksessä päinvastoin annetaan jäsenvaltioiden tuomioistuimille yleinen toimivalta ratkaista sellaiset riidat, joissa yhteisö on asianosainen (ks. vastaavasti yhdistetyt asiat 133/85–136/85, Rau ym., tuomio 21.5.1987, Kok. 1987, s. 2289, 10 kohta ja em. asia Mutual Aid Administration Services v. komissio, määräyksen 47 kohta).

51 Edellä esitetystä seuraa, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toimivallan puuttumiseen liittyvä jättäminen tutkimatta jättäminen koskeva peruste on hyväksyttävä siltä

osin kuin kanne perustuu väitettyihin laiminlyönteihin, jotka koskevat yhtäältä velvollisuutta ottaa huomioon mahdollinen ylivoimainen este ja toisaalta väitettyä velvollisuutta suhteellisuusperiaatteen johdosta hyväksyä Palman ehdottamat muutokset sopimukseen.

- 52 Koska ensisijaisesti esitetyllä tutkimatta jättämisestä koskevalla perusteella ei voida perustella kanteen hylkäämistä kokonaisuudessaan, on tutkittava tutkimatta jättämisestä koskeva peruste, joka liittyy työjärjestyksen 44 artiklan 1 kohdan c alakohdan määräysten rikkomiseen siltä osin kuin kantaja vetoaa perusteluvelvollisuuden noudattamatta jättämiseen.

Tutkimatta jättämisestä koskeva peruste, joka liittyy työjärjestyksen 44 artiklan 1 kohdan c alakohdan määräysten rikkomiseen

Asianosaisten lausumat

- 53 Komissio väittää, että kanne on jätettävä tutkimatta, koska työjärjestyksen 44 artiklan 1 kohdan c alakohdan vaatimusten vastaisesti siinä ei esitetä mitään konkreettisia ja täsmällisiä tietoja aiheutuneeksi väitetyn vahingon tapahtumisesta ja sen määrästä.

Komission ei ole tässä yhteydessä mahdollista tunnistaa vahinkoa, johon kantaja nojautuu vaatiakseen korvausta.

54 Komissio korostaa vielä johdonmukaisuuden puuttumista kannekirjelmän ja kantajan vastauskirjelmän välillä niiden arviointiperusteiden osalta, joiden tarkoituksena on vahingon määrittelyminen. Siten kuljetus- ja varastointikustannukset, joiden korvaamista kantaja vaatii kannekirjelmässä, ovat aiheutuneet ennen 11.11.1996 päivätyä kirjettä, jota kantaja kuitenkin pitää väitetyn vahingon syynä. Vastauskirjelmässä sitä vastoin viitataan kuljetus- ja varastointikustannuksiin, joita Palmalle väitetään aiheutuneen 11.11.1996 päivätyn kirjeen johdosta.

55 Kantaja väittää, että sen kanne täyttää työjärjestyksen 44 artiklan 1 kohdan c alakohdan vaatimukset. Kantaja korostaa tältä osin, että se on asianmukaisesti ilmoittanut sen, mitkä kärsityt vahingot olivat, ja että kannekirjelmässä mainitaan vahingon eri osatekijät ja tärkeimmät arviointiperusteet, joihin on nojaututtava vahingon määrän selvittämiseksi. Oikeuskäytännön mukaan nämä seikat riittävät täyttämään työjärjestyksen 44 artiklan 1 kohdan c alakohdan vaatimukset (asia T-277/97, Ismeri Europa v. tilintarkastustuomioistuin, tuomio 15.6.1999, Kok. 1999, s. II-1825, 67 kohta). Lopuksi kantaja korostaa, että komission esittämä arvostelu liittyy sen arviointiin, onko kanne perusteltu, ja näin ollen se on tutkittava kyseisen arvioinnin yhteydessä (asia T-554/93, Saint ja Murray v. neuvosto ja komissio, tuomio 16.4.1997, Kok. 1997, s. II-563, 59 kohta; asia T-38/96, Guérin automobiles v. komissio, tuomio 10.7.1997, Kok. 1997, s. II-1223, 42 kohta ja asia T-184/95, Dorsch Consult v. neuvosto ja komissio, tuomio 28.4.1998, Kok. 1998, s. II-667, 23 kohta).

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

56 Yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 21 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan, jota saman perussäännön 53 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla sovelletaan myös

oikeudenkäyntiin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa, ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 44 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaan kannekirjelmässä on mainittava oikeudenkäynnin kohde ja yhteenveto kanteen oikeudellisista perusteista.

- 57 Kun kyse on ehdottomasta prosessinedellytyksestä, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voi omasta aloitteestaan tutkia sen, täyttääkö kannekirjelämä nämä vaatimukset (ks. erityisesti asia T-231/99, *Joyson v. komissio*, tuomio 21.3.2002, Kok. 2002, s. II-2085, 154 kohta).
- 58 On muistettava, että edellä 56 kohdassa tarkoitetun maininnan on oltava riittävän selkeä ja täsmällinen, jotta vastaaja voi valmistella puolustuksensa ja jotta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voi tarvittaessa ratkaista kanteen tukeutumatta muihin tietoihin. Oikeusvarmuuden ja hyvän lainkäytön takaamiseksi kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytyksenä on, että ne olennaiset tosiseikat ja oikeudelliset seikat, joihin kantaja perustaa kanteensa, käyvät ilmi ainakin pääpiirteittäin itse kannekirjelmästä, kunhan ne on esitetty johdonmukaisesti ja ymmärrettävästi (asia T-56/92, *Koelman v. komissio*, määräys 29.11.1993, Kok. 1993, s. II-1267, 21 kohta ja asia T-195/95, *Guérin automobiles v. komissio*, tuomio 6.5.1997, Kok. 1997, s. II-679, 20 kohta).
- 59 Näiden vaatimusten täyttämiseksi kanteessa, jolla vaaditaan korvausta vahingosta, joka yhteisön toimielimen on väitetty aiheuttaneen, on mainittava seikat, joiden avulla voidaan yksilöidä se toiminta, josta kantaja toimielintä moittii, ne syyt, joiden perusteella kantaja katsoo, että kyseisen toiminnan ja kantajan kärsimän vahingon välillä on syy-yhteys, sekä kyseisen vahingon luonne ja laajuus (asia T-387/94, *Asia Motor France ym. v. komissio*, tuomio 18.9.1996, Kok. 1996, s. II-961, 107 kohta).

- 60 Käsiteltävänä olevassa asiassa käy ensimmäisen perusteen arvioinnista ilmi, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on toimivaltainen tutkimaan ainoastaan väitetyn perustelujen puuttumisen 11.11.1996 päiväystä kirjeestä, joka koskee komission kieltäytymistä hyväksymästä Palman ehdottamaa sopimuksen muutosta. Näin ollen tämän perusteen tutkinnan yhteydessä on katsottava, että kantajan komissioon kohdistama arvostelu rajoittuu 11.11.1996 päivätyyn kirjeen perusteluvollisuuden väitettyyn noudattamatta jättämiseen, minkä perusteella ei voi missään tapauksessa syntyä yhteisön vastuuta (ks. vastaavasti asia 106/81, Kind v. neuvosto ja komissio, 106/81, tuomio 15.9.1982, Kok. 1982, s. 2885, 14 kohta ja asia C-76/01 P, Eurocoton ym. v. neuvosto, tuomio 30.9.2003, Kok. 2003, s. I-10091, 98 kohta).
- 61 Kannekirjelmästä käy ilmi, että kantaja väittää kärsineensä vahingon, jonka suuruudeksi se arvioi 22 miljardia ITL (11 382 051,78 euroa). On kuitenkin todettava, ettei kannekirjelmään sisälly mitään mainintaa niistä syistä, joiden perusteella kantaja arvioi, että 11.11.1996 päivätyyn kirjeen perustelujen väitetyn puuttumisen ja sen vahingon välillä, jonka se väittää kärsineensä, olisi syy-yhteys. Kannekirjelmässä kantaja on nimittäin ainoastaan väittänyt, että väitetty vahinko on suora ja ilmeinen seuraus 11.11.1996 päiväystä kirjeestä.
- 62 Tästä seuraa, ettei yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 21 artiklan ensimmäisen kohdan ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 44 artiklan 1 kohdan c alakohdan vaatimuksia ole täytetty.
- 63 Kaikki edellä esitetty huomioon ottaen kanne on jätettävä tutkimatta ilman, että olisi tarpeen tutkia muita perusteita ja perusteluja, jotka komissio on esittänyt kanteen tutkimatta jättämisen tueksi.

Oikeudenkäyntikulut

- 64 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, veloitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska kantaja on hävinnyt asian, se on veloitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut komission vaatimusten mukaisesti.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto)

on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) **Kanne jätetään tutkimatta.**
- 2) **Kantaja veloitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.**

Pirrung

Meij

Forwood

Julistettiin Luxemburgissa 19 päivänä toukokuuta 2004.

H. Jung

J. Pirrung

kirjaaja

jaoston puheenjohtaja